

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2009/148/EK

(2009. gada 30. novembris)

par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā

(kodificēta versija)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 137. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Padomes Direktīva 83/477/EEK (1983. gada 19. septembris) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā (otrā atsevišķā direktīva saskaņā ar Direktīvas 80/1107/EEK 8. pantu) ⁽³⁾, ir vairākkārt būtiski grozīta ⁽⁴⁾. Skaidrības un praktisku iemeslu labad būtu lietderīgi veikt attiecīgās direktīvas kodifikāciju.
- (2) Azbests ir sevišķi bīstams reaģents, kas var izraisīt smagu saslimšanu un kas daudzos gadījumos sastopams darba vietā. Tādēļ daudzi darba ņēmēji ir pakļauti iespējamam veselības apdraudējumam. Krokidolītu uzskata par sevišķi bīstamu azbesta veidu.
- (3) Kaut gan uzkrātā zinātniskā pieredze nav pietiekama, lai ieviestu tādu aizsardzības līmeni, kas nodrošinātu to, ka veselība netiek apdraudēta, samazinot pakļaušanu azbesta iedarbībai, samazināsies ar azbestu saistītu saslimšanu risks. Tādēļ ir nepieciešams paredzēt īpašas saskaņotas procedūras attiecībā uz darba ņēmēju aizsardzību pret azbestu ieviešanu. Šajā direktīvā iekļautas minimālās prasības, kuras pārskatīs, pamatojoties uz gūto pieredzi un tehnoloģiju attīstību minētajā nozarē.
- (4) Optiskā mikroskopija ir pašlaik visbiežāk lietotā metode azbesta koncentrācijas ikdienas mērījumiem, lai arī tās izšķirtspēja neļauj konstatēt vismazākās veselībai kaitīgās šķiedras.
- (5) Ir svarīgi preventīvie pasākumi to darba ņēmēju veselības aizsardzībai, kas ir pakļauti azbesta iedarbībai, kā arī

dalībvalstīm paredzētās saistības attiecībā uz minēto darbinieku medicīnisko uzraudzību.

- (6) Lai nodrošinātu šķiedru definīciju skaidrību, tās būtu jādefinē, izmantojot vai nu mineraloģiskus terminus, vai *Chemical Abstract Service* (CAS) numuru.
- (7) Neskarot citus Kopienas noteikumus par azbesta realizāciju un lietošanu, ar azbesta iedarbību saistītu darbību ierobežošanas nozīmei to slimību novēršanā, kam ir sakars ar šādu iedarbību, vajadzētu būt ļoti būtiskai.
- (8) Paziņošanas sistēma attiecībā uz darbībām, kas saistītas ar azbesta iedarbību, būtu jāpielāgo jauniem darba apstākļiem.
- (9) Azbesta lietošanas smidzināšanas darbos aizliegums nav pietiekams, lai aizkavētu azbesta šķiedru izplatīšanos atmosfērā. Iedarbības augstās un neprognozējamās pakāpes dēļ ir būtiski arī aizliegt darbības, kas saistītas ar darba ņēmēju pakļaušanu azbesta šķiedru iedarbībai azbesta ieguves laikā vai azbesta izstrādājumu ražošanas un pārstrādes laikā, vai tādu izstrādājumu ražošanas un pārstrādes laikā, kuru sastāvā ir tieši pievienotas azbesta šķiedras.
- (10) Ņemot vērā jaunāko tehnisko pieredzi, jānosaka paraugu ņemšanas metodoloģija, ko izmanto gaisā esošā azbesta koncentrācijas mērīšanā, un šķiedru skaitīšanas metode.
- (11) Kaut arī vēl nav bijis iespējams noteikt iedarbības robežvērtību, līdz kurai azbests neizraisa risku saslimt ar vēzi, azbesta iedarbība uz darba ņēmējiem darba vietā būtu jāsamazina līdz minimumam.
- (12) Būtu jāparedz prasība, lai darba devēji pirms azbesta aizvākšanas projekta uzsākšanas noteiktu azbesta koncentrāciju vai iespējamo koncentrāciju ēkā vai iekārtās un paziņotu šo informāciju cilvēkiem, kas var tikt pakļauti azbesta iedarbībai tā izmantošanas laikā, kā arī apkopes vai citu ēkā vai uz ēkas notiekošu darbību laikā.
- (13) Būtu jānodrošina, lai nojaukšanas vai azbesta aizvākšanas darbus veiktu uzņēmumi, kas pārzina visus drošības pasākumus, kuri jāveic, lai aizsargātu darba ņēmējus.
- (14) Lai ievērojami samazinātu ar šādu iedarbību saistīto risku, būtu jānodrošina īpaša apmācība darba ņēmējiem, kas ir pakļauti vai varētu būt pakļauti azbesta iedarbībai.

⁽¹⁾ 2009. gada 10. jūnija Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 20. oktobra Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts) un Padomes 2009. gada 26. novembra Lēmums

⁽³⁾ OV L 263, 24.9.1983., 25. lpp.

⁽⁴⁾ Sk. II pielikuma A daļu.

- (15) Lai ar azbestu saistītās patoloģijas spētu noteikt agrīnā stadijā, būtu jāparedz praktiski ieteikumi par iedarbībai pakļauto darbinieku klīnisko uzraudzību, ņemot vērā jaunākos medicīnas sasniegumus.
- (16) Ņemot vērā to, ka piedāvātās rīcības mērķi, proti, uzlabot darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar azbesta iedarbību darba vietā, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs un ka minētās rīcības mēroga vai iedarbības dēļ šo mērķi var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai.
- (17) Šajā direktīvā iekļautie noteikumi skaidri veicina iekšējā tirgus sociālās dimensijas veidošanos. Šie noteikumi ir ierobežoti, lai lieki neapgrūtinātu mazo un vidējo uzņēmumu izveidi un attīstību.
- (18) Šī direktīva nedrīkst skart dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem II pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt darba ņēmēju aizsardzību pret veselības apdraudējumiem, ietverot tādu risku novēršanu, kuri rodas vai var rasties saistībā ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darbā.

Ar šo direktīvu nosaka šīs iedarbības robežvērtības, kā arī citas īpašas prasības.

2. Šī direktīva neskar dalībvalstu tiesības piemērot vai īstenot normatīvus vai administratīvus aktus, kas darba ņēmējiem nodrošina labāku aizsardzību, jo īpaši attiecībā uz azbesta aizstāšanu ar mazāk bīstamām vielām.

2. pants

Šajā direktīvā "azbests" ir šādi šķiedrveida silikāti:

- a) azbesta aktinolīts, CAS Nr. 77536-66-4 ⁽¹⁾;
- b) azbesta gruenerīts (amozīts), CAS Nr. 12172-73-5 ⁽¹⁾;
- c) azbesta antofilīts, CAS Nr. 77536-67-5 ⁽¹⁾;
- d) krizotils, CAS Nr. 12001-29-5 ⁽¹⁾;
- e) krokidolīts, CAS Nr. 12001-28-4 ⁽¹⁾;
- f) azbesta tremolīts, CAS Nr. 77536-68-6 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Chemical Abstract Service (CAS) reģistra numurs.

3. pants

1. Šī direktīva attiecas uz darbībām, kuru laikā darba ņēmēji, pildot darbu, ir pakļauti vai var tikt pakļauti tādu putekļu iedarbībai, kas rodas no azbesta vai azbestu saturošiem materiāliem.

2. Ikvienas darbības gadījumā, kas var būt saistīta ar pakļaušanu tādu putekļu iedarbībai, kuri rodas no azbesta vai azbestu saturošiem materiāliem, minētais risks jānovērtē tā, lai noteiktu to putekļu iedarbības raksturu un pakāpi uz darbinieku, kas rodas no azbesta vai azbestu saturošiem materiāliem.

3. Ja iedarbība uz darba ņēmējiem ir sporādiska un ar zemu intensitāti un ja pēc 2. punktā minētā riska novērtējuma rezultātiem ir skaidrs, ka azbesta iedarbības robežvērtība darba zonas gaisā netiks pārsniegta, tad 4., 18. un 19. pantu var nepiemērot, ja darbs ir saistīts ar:

- a) neilgām apkopes darbībām, kuras norit ar pārtraukumiem un kurās rīkojas tikai ar neirstošiem materiāliem;
- b) tādu nesadalījušos materiālu aizvākšanu, tos nesabojājot, kuros azbesta šķiedras ir savstarpēji cieši saistītas;
- c) labā stāvoklī esošu, azbestu saturošu materiālu iekapsulēšanu vai aizplombēšanu;
- d) gaisa monitoringu un kontroli un paraugu ievākšanu, lai pārliecinātos, vai konkrēta materiāla sastāvā ir azbests.

4. Dalībvalstis pēc apspriešanās ar darba devējiem un darba ņēmējiem atbilstīgi valsts tiesību aktiem un praksei paredz praktiskas metodiskas norādes, kas vajadzīgas, lai noteiktu sporādisku un zemas intensitātes iedarbību, kā paredzēts 3. punktā.

5. Šā panta 2. punktā minēto novērtējumu apspriež ar darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem uzņēmumā vai iestādē un pārskata, ja ir iemesls to uzskatīt par nepareizu vai ja ir būtiskas izmaiņas darbā.

4. pants

1. Saskaņā ar 3. panta 3. punktu veic pasākumus, kas minēti 2. līdz 5. punktā.

2. Par darbībām, kas minētas 3. panta 1. punktā, jāpaziņo saskaņā ar noteiktu sistēmu, kuru pārvalda dalībvalsts atbildīgā iestāde.

3. Pirms darba uzsākšanas darba devējam jāiesniedz 2. punktā minētais paziņojums dalībvalsts atbildīgajai iestādei saskaņā ar valsts tiesību un administratīvajiem aktiem.

Paziņojumā īsumā jāapraksta vismaz:

- a) darbvieta atrašanās vieta;
- b) tā azbesta veids un daudzums, ko izmanto vai ar ko rīkojas;

c) veicamās darbības un procesi;

d) iesaistīto darba ņēmēju skaits;

e) darba sākuma laiks un ilgums;

f) pasākumi, kas veikti, lai ierobežotu azbesta iedarbību uz darba ņēmējiem.

4. Darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem uzņēmumos vai iestādēs ir pieejami dokumenti, par kuriem atbilstīgi 2. punktam jāpaziņo saistībā ar viņu pašu uzņēmumu vai iestādi saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

5. Ikreiz, kad darba apstākļu maiņa varētu izraisīt azbesta vai azbestu saturošu materiālu putekļu iedarbības ievērojamu pieaugumu, jāiesniedz jauns paziņojums.

5. pants

Aizliegts lietot azbestu smidzināšanas darbos, kā arī veikt darbus, kuros izmanto zema blīvuma (mazāk nekā 1 g/cm³) izolācijas vai skaņu necauraidīgus materiālus, kuru sastāvā ir azbests.

Neskarot citu tādu Kopienas noteikumu piemērošanu, kas attiecas uz azbesta realizāciju un lietošanu, darbības, kuru dēļ darba ņēmēji tiek pakļauti azbesta šķiedru iedarbībai azbesta ieguves laikā vai azbesta izstrādājumu ražošanas un pārstrādes laikā, vai tādu izstrādājumu ražošanas un pārstrādes laikā, kuru sastāvā ir tīši pievienots azbests, ir aizliegtas, izņemot tādu produktu apstrādi un nodošanu atkritumos, kas radušies nojaukšanas un azbesta aizvākšanas darbos.

6. pants

Saistībā ar visām 3. panta 1. punktā minētajām darbībām no azbesta vai azbestu saturošiem materiāliem radušos putekļu iedarbība uz darba ņēmējiem darba vietā iespējami jāsamazina, katrā ziņā tai noteikti būtu jābūt zemākai par 8. pantā noteikto robežvērtību, jo īpaši veicot šādus pasākumus:

a) pēc iespējas jāsamazina to darba ņēmēju skaits, kas ir pakļauti vai varētu tikt pakļauti putekļu iedarbībai, ko rada azbests vai azbestu saturoši materiāli;

b) darba procesi jāplāno tā, lai neradītu azbesta putekļus vai – ja tas nav iespējams – lai novērstu azbesta putekļu nokļūšanu gaisā;

c) jābūt iespējai regulāri un efektīvi tīrīt un apkopt visas telpas un iekārtas, ko izmanto azbesta apstrādē;

d) azbests vai azbestu saturoši materiāli, kas rada putekļus, jāglabā un jāpārveda piemērotā noslēgtā iepakojumā;

e) atkritumi jāsavāc un jāizved no darba vietas pēc iespējas ātri un attiecīgi noslēgtā iepakojumā ar etiķeti, kurā norādīts, ka

atkritumos ir azbests; minētais pasākums neattiecas uz ieguvējiem; ar šāda veida atkritumiem rīkojas atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/689/EEK (1991. gada 12. decembris) par bīstamajiem atkritumiem⁽¹⁾.

7. pants

1. Atkarībā no sākotnējā riska novērtējuma rezultātiem un lai nodrošinātu atbilstību 8. pantā noteiktajai robežvērtībai, regulāri jāveic azbesta šķiedru koncentrācijas mērījumi darba vietas gaisā.

2. Ievāktajiem paraugiem jābūt reprezentatīviem attiecībā uz konkrēta darbinieka pakļautību tādu putekļu iedarbībai, ko rada azbests vai azbestu saturoši materiāli.

3. Paraugus ņem pēc apspriešanās ar darbiniekiem un/vai viņu pārstāvjiem uzņēmumā vai iestādē.

4. Paraugus ņem attiecīgi kvalificēts personāls. Noņemtos paraugus pēc tam analizē laboratorijās, kas ir aprīkotas ar aparatūru šķiedru skaitīšanai, atbilstīgi 6. punktam.

5. Paraugu ņemšanas ilgumam jābūt tādā, lai, veicot mērījumus vai vidējos aprēķinus atkarībā no laika, varētu noteikt iedarbību, kas raksturīga astoņu stundu ilgā bāzes laikposmā (vienā maiņā).

6. Ja vien iespējams, šķiedru skaitīšanu veic ar fāzu kontrastmikroskopu (PCM) saskaņā ar metodi, ko 1997. gadā ieteikusi Pasaules Veselības organizācija (PVO)⁽²⁾, vai citu metodi, ar kuru var iegūt līdzvērtīgus rezultātus.

Mērot azbesta koncentrāciju gaisā, kā minēts 1. punktā, ņem vērā tikai tās šķiedras, kuru garums pārsniedz piecus mikrometrus un platums ir mazāks nekā trīs mikrometri, un garuma/platuma attiecība ir lielāka nekā 3:1.

8. pants

Darba devējs nodrošina to, lai neviens darba ņēmējs netiktu pakļauts tādai azbesta koncentrācijai gaisā, kas pārsniedz 0,1 šķiedru uz cm³, aprēķinot vidējo daudzumu astoņās stundās (TWA).

9. pants

Grozījumus, kas vajadzīgi, lai pielāgotu šīs direktīvas I pielikumu tehnikas attīstībai, pieņem saskaņā ar Padomes Direktīvas 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā⁽³⁾, 17. pantā minēto procedūru.

10. pants

1. Ja ir pārsniegta 8. pantā noteiktā robežvērtība, jānosaka tās pārsniegšanas iemesli un cik vien iespējams ātri jāveic attiecīgi pasākumi, lai stāvokli labotu.

⁽¹⁾ OV L 377, 31.12.1991., 20. lpp.

⁽²⁾ Gaisā esošo šķiedru koncentrācijas noteikšana. Ieteicamā metode: fāzu kontrasta optiskā mikroskopija (membrānfiltru metode), PVO, Ženēva, 1997. g. (ISBN 92 4 154496 1).

⁽³⁾ OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.

Apgabalā, kurā pārsniegtas minētās robežvērtības, darbu nedrīkst turpināt, līdz nav veikti atbilstoši pasākumi attiecīgo darbinieku aizsardzībai.

2. Lai pārlicinātos par 1. punkta pirmajā daļā minēto pasākumu efektivitāti, tūlīt pēc šo pasākumu veikšanas atkārtoti tiek noteikta azbesta koncentrācija gaisā.

3. Ja iedarbību nevar samazināt ar citiem līdzekļiem un ja ir vajadzība katram lietot individuālos elpošanas aizsardzības līdzekļus, lai ievērotu robežvērtību, tad šāds pasākums nedrīkst būt pastāvīgs risinājums, un katram darba ņēmējam to piemēro tikai tiktāl, ciktāl tas obligāti nepieciešams. Darba posmos, kad jāizmanto minētie līdzekļi, jāparedz pārtraukumi, kas atbilst fiziskajiem un klimatiskajiem apstākļiem un – attiecīgos gadījumos un pēc apspriešanās ar darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem uzņēmumā vai iestādē – ir saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.

11. pants

Pirms nojaukšanas vai apkopes darbiem darba devēji veic visus vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu azbestu saturošu materiālu iespējamo esamību, vajadzības gadījumā iegūstot informāciju no telpu īpašniekiem.

Ja ir jebkādas aizdomas par azbesta esamību materiālā vai būvē, tad ievēro šīs direktīvas noteikumus.

12. pants

Dažu tādu darbību gadījumā kā nojaukšana, aizvākšana, labošana un apkope, attiecībā uz kurām ir paredzams, ka 8. pantā noteiktā robežvērtība tiks pārsniegta, lai arī tiek veikti tehniski aizsargpasākumi azbesta koncentrācijas ierobežošanai gaisā, darba devējs nosaka pasākumus, lai nodrošinātu darba ņēmēju aizsardzību laikā, kad viņi veic šādas darbības, un konkrēti:

- a) darba ņēmējiem izsniedz piemērotus elpošanas aizsardzības līdzekļus un citus individuālos aizsardzības līdzekļus, kuri jāvalkā;
- b) izvietoj brīdinājuma zīmes, tajās norādot, ka paredzama 8. pantā noteiktās robežvērtības pārsniegšana; un
- c) novērš azbesta vai azbestu saturošu materiālu putekļu izplatīšanos ārpus telpām vai vietās, kurā notiek darbība.

Pirms attiecīgo darbību veikšanas par minētajiem pasākumiem apspriežas ar darbiniekiem un/vai viņu pārstāvjiem uzņēmumā vai iestādē.

13. pants

1. Pirms nojaukšanas vai darbiem saistībā ar azbesta un/vai azbestu saturošu materiālu izvākšanu no ēkām, celtnēm, mašīnām vai iekārtām, vai kuģiem ir jāizstrādā darba plāns.

2. Šā panta 1. punktā minētajā plānā jānosaka pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darba vietā.

Plānā konkrēti jānorāda, ka:

- a) azbests un/vai azbestu saturoši materiāli jāaizvāc pirms nojaukšanas darbu sākšanas, izņemot gadījumus, kad tas darba ņēmējus apdraudētu vairāk nekā azbesta un/vai azbestu saturošu materiālu atstāšana esošajā vietā;
- b) vajadzības gadījumā jānodrošina 12. panta pirmās daļas a) apakšpunktā minētie individuālie aizsardzības līdzekļi;
- c) kad ar azbestu saistītie nojaukšanas vai aizvākšanas darbi beigušies, azbesta iedarbības riska neesamību darba vietā pārbauda atbilstīgi valsts tiesību aktiem un praksei.

Pēc kompetento iestāžu pieprasījuma plānā iekļauj šādu informāciju:

- a) darba veids un iespējamais ilgums;
- b) vieta, kur darbu veic;
- c) pielietotās metodes, ja darba gaitā jāstrādā ar azbestu vai azbestu saturošiem materiāliem;
- d) to iekārtu parametri, kuras izmanto:
 - i) strādājošo aizsardzībai un attīrīšanai;
 - ii) citu darba vietā vai tai blakus esošo personu aizsardzībai.

3. Pēc kompetento iestāžu pieprasījuma 1. punktā minētais plāns jādara zināms minētajām iestādēm pirms paredzēto darbu sākšanas.

14. pants

1. Darba devēji nodrošina atbilstīgu apmācību visiem darba ņēmējiem, kas ir vai varētu būt pakļauti tādu putekļu iedarbībai, kas rodas no azbesta vai azbestu saturošiem materiāliem. Šāda apmācība jāveic periodiski, un darba ņēmējiem par to nav jāmaksā.

2. Šai apmācībai jābūt darba ņēmējiem viegli saprotamai. Ar apmācības palīdzību jāsniedz viņiem iespēja iegūt vajadzīgās zināšanas un iemaņas profilakses un drošības jautājumos, jo īpaši attiecībā uz:

- a) azbesta īpašībām un tā ietekmi uz veselību, tostarp smēķēšanas sinerģisko iedarbību;
- b) tāda veida izstrādājumiem vai materiāliem, kuru sastāvā varētu būt azbests;
- c) darbībām, kas varētu izraisīt pakļautību azbesta iedarbībai, un preventīvo pārbaužu nozīmi šīs iedarbības samazināšanā līdz minimumam;

- d) drošu darba praksi, pārbaudēm un aizsardzības līdzekļiem;
- e) elpošanas aizsardzības līdzekļu lietderību, veidiem, izvēli, ierobežojumiem un pienācīgu lietošanu;
- f) ārkārtējiem pasākumiem;
- g) sanācijas procedūrām;
- h) atkritumu apglabāšanu;
- i) medicīnisko apskaušu prasībām.

3. Kopienas mērogā jāizstrādā praktiskas metodiskas norādes, kas vajadzīgas, lai apmācītu darba ņēmējus, kuri iesaistīti azbesta aizvākšanā.

15. pants

Pirms uzsākt ar azbestu saistītus nojaukšanas vai aizvākšanas darbus, uzņēmumiem jāpierāda sava kvalifikācija šajā jomā. Pierādījumus sniedz atbilstīgi valsts tiesību aktiem un/vai praksei.

16. pants

1. Visu 3. panta 1. punktā minēto darbību gadījumā un saskaņā ar 3. panta 3. punktu veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- a) vietas, kurās notiek iepriekšminētās darbības:
 - i) ir skaidri norobežotas un norādītas brīdinājuma zīmēs;
 - ii) nav pieejamas darbiniekiem, izņemot tos, kuriem tur jāatrodas savu darba pienākumu dēļ;
 - iii) ir tādas, kur aizliegts smēķēt;
- b) ir ierīkotas īpašas zonas, kur strādājošie var ēst un dzert, neriskējot saindēties ar azbesta putekļiem;
- c) strādājošiem izsniegts atbilstošs darba apģērbs vai aizsargapģērbs; minētais darba apģērbs vai aizsargapģērbs glabājas uzņēmumā; tomēr to drīkst mazgāt ārpus uzņēmuma atbilstoši aprīkotās tīrītavās, ja tīrīšanu neveic pašā uzņēmumā; šādā gadījumā apģērbu pārvadā slēgtos konteineros;
- d) darba apģērba vai aizsargapģērba un ielas apģērba glabāšanai nodrošinātas atsevišķas glabāšanas vietas;
- e) darbinieku rīcībā ir pienācīgas un atbilstīgas tualetes un mazgāšanās ierīces, ieskaitot dušas, ja darba gaitā rodas daudz putekļu;
- f) aizsarglīdzekļus novieto visiem zināmā vietā un tos pārbauda un tīra pēc katras lietošanas reizes; veic attiecīgus pasākumus, lai pirms turpmākas lietošanas salabotu vai nomaiņītu bojātos aizsarglīdzekļus.

2. No strādājošiem nedrīkst iekasēt samaksu par pasākumiem, kas veikti saskaņā ar 1. punktu.

17. pants

1. Visu 3. panta 1. punktā minēto darbību gadījumā jāveic attiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki un viņu pārstāvji uzņēmumā vai iestādē saņem pietiekamu informāciju par:

- a) iespējamo veselības apdraudējumu, kas rodas no pakļaušanas azbesta vai azbestu saturošu materiālu putekļu iedarbībai;
- b) ar likumu noteiktu robežvērtību esamību un vajadzību veikt gaisa kvalitātes kontroli;
- c) higiēnas prasībām, ieskaitot vajadzību atturēties no smēķēšanas;
- d) piesardzības pasākumiem, kas veicami saistībā ar aizsarglīdzekļu izmantošanu un aizsargapģērba valkāšanu;
- e) īpašiem pasākumiem, kas izstrādāti, lai līdz minimumam samazinātu pakļautību azbesta iedarbībai.

2. Papildus 1. punktā minētajiem pasākumiem un saskaņā ar 3. panta 3. punktu veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- a) darbiniekiem un/vai viņu pārstāvjiem uzņēmumā vai iestādē ir pieejami mērījumu rezultāti par azbesta koncentrāciju gaisā un ka viņi var saņemt šo rezultātu nozīmes izskaidrojumu;
- b) ja rezultāti pārsniedz 8. pantā noteikto robežvērtību, attiecīgos darba ņēmējus un viņu pārstāvjus uzņēmumā vai iestādē cik vien iespējams drīz informē par šo faktu un tā iemeslu un ar darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem uzņēmumā vai iestādē apspriežas par veicamajiem pasākumiem vai – ārkārtējas situācijas gadījumā – viņus informē par veiktajiem pasākumiem.

18. pants

1. Saskaņā ar 3. panta 3. punktu veic pasākumus, kas minēti 2. līdz 5. punktā.

2. Pirms pakļaušanas tādu putekļu iedarbībai darba vietā, kuri rodas no azbesta vai azbestu saturošiem materiāliem, jābūt pieejamam katra darbinieka veselības pārbaudes rezultātam.

Šīm pārbaudēm jāietver krūškurvja īpaša izmeklēšana. Šīs direktīvas I pielikumā sniegti praktiski ieteikumi, kurus dalībvalstis var izmantot darbinieku klīniskajā uzraudzībā; šos ieteikumus pielāgo tehnikas attīstībai saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 17. pantā minēto procedūru.

Veselības pārbaude jāveic vismaz reizi trijos gados un tik ilgi, kamēr turpinās pakļaušana azbesta vai azbestu saturošu materiālu iedarbībai.

Katram pirmajā daļā minētajam darbiniekam saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi izveido individuālu veselības stāvokļa karti.

3. Pēc 2. punkta otrajā daļā minētās klīniskās uzraudzības veikšanas par darbinieku medicīnisko uzraudzību atbildīgais ārsts vai iestāde saskaņā ar valsts tiesību aktiem iesaka veicamos individuālos aizsargpasākumus vai preventīvos pasākumus vai nosaka minētos pasākumus.

Vajadzības gadījumā šie pasākumi var ietvert aizliegumu attiecīgo darbinieku pakļaut jebkādi azbesta iedarbībai.

4. Darbaņēmējiem jāsaņem informācija un ieteikumi attiecībā uz visām veselības pārbaudēm, ko viņi var iziet pēc iedarbības beigām.

Par darbaņēmēju medicīnisko uzraudzību atbildīgais ārsts vai iestāde var norādīt, ka medicīniskajai uzraudzībai pēc iedarbības beigām jāturpinās tik ilgi, cik tiek uzskatīts par vajadzīgu, lai aizsargātu attiecīgās personas veselību.

Šāda ilgstoša uzraudzība jāveic atbilstīgi konkrētās dalībvalsts tiesību aktiem un/vai praksei.

5. Attiecīgais darbinieks vai darba devējs var pieprasīt 3. punktā minēto veselības pārbaudžu rezultātu pārskatīšanu saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

19. pants

1. Saskaņā ar 3. panta 3. punktu veic pasākumus, kas minēti 2., 3. un 4. punktā.

2. Darba devējam īpašā reģistrā jāieraksta to darbinieku vārdi, kas atbildīgi par 3. panta 1. punktā minēto darbību veikšanu, norādot darbības raksturu un ilgumu, kā arī pakāpi, kādā notikusi darbinieku pakļaušana azbesta iedarbībai. Šis reģistrs ir pieejams ārstam un/vai iestādei, kas atbildīga par medicīnisko uzraudzību. Ikvienam darbiniekam ir pieejami tie reģistra dati, kas attiecas uz viņu personiski. Darbiniekiem un/vai viņu pārstāvjiem reģistrā ir pieejama anonīma, kopēja informācija.

3. Šā panta 2. punktā minēto reģistru un 18. panta 2. punkta ceturtajā daļā minētos veselības pārbaudžu datus glabā vismaz 40 gadus pēc tam, kad beigusies iedarbība, un to veic atbilstīgi valsts tiesību aktiem un/vai praksei.

4. Ja uzņēmums pārtrauc tirdzniecību, šā panta 3. punktā minētos dokumentus dara pieejamus atbildīgajai iestādei, to veicot atbilstīgi valsts tiesību aktiem un/vai praksei.

20. pants

Dalībvalstis paredz atbilstīgas sankcijas, ko piemēro to valsts tiesību aktu pārkāpuma gadījumā, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu. Šīm sankcijām jābūt iedarbīgām, samērīgām un atturošām.

21. pants

Dalībvalstis veic uzskaiti par diagnosticētas azbestozes un mezo-teliomas gadījumiem.

22. pants

Dalībvalstis reizi piecos gados iesniedz Komisijai ziņojumu par šīs direktīvas praktisko īstenošanu, ietverot to īpašā nodaļā vienotajā ziņojumā, kas minēts Direktīvas 89/391/EEK 17.a panta 1., 2. un 3. punktā un kas ir pamatā Komisijas veiktajai izvērtēšanai saskaņā ar minētās direktīvas 17.a panta 4. punktu.

23. pants

Dalībvalstis dara zināmus Komisijai to tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

24. pants

Direktīvu 83/477/EEK, kurā grozījumi izdarīti ar II pielikumā minētajām direktīvām, atceļ, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem II pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu III pielikumā.

25. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

26. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 2009. gada 30. novembrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
Priekšsēdētājs
J. BUZEK

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
B. ASK

I PIELIKUMS

Direktīvas 18. panta 2. punkta otrajā daļā minētie praktiskie ieteikumi darbinieku klīniskajai uzraudzībai

1. Saskaņā ar pašreizējām atziņām pakļaušana brīvu azbesta šķiedru iedarbībai var izraisīt šādas slimības:
 - azbestozi,
 - mezoteliomu,
 - bronhiālo karcinomu,
 - kuņģa un zarnu trakta karcinomu.
2. Ārstam un/vai iestādei, kas atbild par to darbinieku medicīnisko uzraudzību, kuri ir pakļauti azbesta iedarbībai, katra darbinieka gadījumā jāiepazīstas ar iedarbības nosacījumiem vai apstākļiem.
3. Darba ņēmēju veselības pārbaude jāveic saskaņā ar arodmedicīnas principiem un praksi. Tai jāiekļauj vismaz šādi pasākumi:
 - uzskaites veikšana attiecībā uz darba ņēmēja anamnēzi un arodvēsturi,
 - personiska saruna,
 - vispārēja klīniskā pārbaude, sevišķu uzmanību pievēršot krūškurvim,
 - plaušu darbības pārbaude (elpošanas tilpums un ritms).
 Ņemot vērā jaunākās pieejamās zināšanas arodmedicīnā, par medicīnisko uzraudzību atbildīgajam ārstam un/vai iestādei jāpieņem lēmums par turpmākām izmeklēšanām, piemēram, krēpu citoloģisko izmeklēšanu vai krūškurvja rentgenizmeklēšanu, vai tomodensitometriju.

II PIELIKUMS

A DAĻA

Atceltā direktīva ar turpmāko grozījumu sarakstu**(minēti 24. pantā)**

Padomes Direktīva 83/477/EEK
(OV L 263, 24.9.1983., 25. lpp.)

Padomes Direktīva 91/382/EEK
(OV L 206, 29.7.1991., 16. lpp.)

Padomes Direktīva 98/24/EK
(OV L 131, 5.5.1998., 11. lpp.)

tikai tās 13. panta 2. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/18/EK
(OV L 97, 15.4.2003., 48. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/30/EK
(OV L 165, 27.6.2007., 21. lpp.)

tikai tās 2. panta 1. punkts

B DAĻA

Termiņi transponēšanai valsts tiesību aktos**(minēti 24. pantā)**

Direktīva	Termiņš transponēšanai
83/477/EEK	1986. gada 31. decembris ⁽¹⁾
91/382/EEK	1993. gada 1. janvāris ⁽²⁾
98/24/EK	2001. gada 5. maijs
2003/18/EK	2006. gada 14. aprīlis
2007/30/EK	2012. gada 31. decembris

⁽¹⁾ Attiecībā uz azbesta ieguves darbiem šo datumu aizstāj ar 1989. gada 31. decembri.

⁽²⁾ Termiņš direktīvas transponēšanai Grieķijas Republikai ir 1996. gada 1. janvāris. Tomēr termiņš direktīvas noteikumu transponēšanai attiecībā uz azbesta ieguves darbiem visām dalībvalstīm ir 1996. gada 1. janvāris un Grieķijas Republikai 1999. gada 1. janvāris.

III PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 83/477/EEK	Šī direktīva
1. panta 1. punkts	1. panta 1. punkts
1. panta 2. punkts	—
1. panta 3. punkts	1. panta 2. punkts
2. panta pirmais līdz sestais ievilkums	2. panta a) līdz f) punkts
3. panta 1. līdz 3. punkts	3. panta 1. līdz 3. punkts
3. panta 3.a punkts	3. panta 4. punkts
3. panta 4. punkts	3. panta 5. punkts
4. panta ievadvārdi	4. panta 1. punkts
4. panta 1. punkts	4. panta 2. punkts
4. panta 2. punkts	4. panta 3. punkts
4. panta 3. punkts	4. panta 4. punkts
4. panta 4. punkts	4. panta 5. punkts
5. pants	5. pants
6. panta 1. līdz 5. punkts	6. panta a) līdz e) punkts
7. un 8. pants	7. un 8. pants
9. panta 2. punkts	9. pants
10. pants	10. pants
10.a pants	11. pants
11. panta 1. un 2. punkts	12. panta pirmā un otrā daļa
12. panta 1. punkts	13. panta 1. punkts
12. panta 2. punkta pirmā daļa	13. panta 2. punkta pirmā daļa
12. panta 2. punkta otrās daļas pirmais ievilkums	13. panta 2. punkta otrās daļas a) apakšpunkts
12. panta 2. punkta otrā daļas otrais ievilkums	13. panta 2. punkta otrā daļas b) apakšpunkts
12. panta 2. punkta otrās daļas trešais ievilkums	13. panta 2. punkta otrā daļas c) apakšpunkts
12. panta 2. punkta trešās daļas pirmais ievilkums	13. panta 2. punkta trešās daļas a) apakšpunkts
12. panta 2. punkta trešās daļas otrais ievilkums	13. panta 2. punkta trešās daļas b) apakšpunkts
12. panta 2. punkta trešās daļas trešais ievilkums	13. panta 2. punkta trešās daļas c) apakšpunkts
12. panta 2. punkta trešās daļas ceturtais ievilkums	13. panta 2. punkta trešās daļas d) apakšpunkts
12. panta 2. punkta trešās daļas ceturtais ievilkuma pirmais apakšievilkums	13. panta 2. punkta trešās daļas d) i) apakšpunkts
12. panta 2. punkta trešās daļas ceturtais ievilkuma otrais apakšievilkums	13. panta 2. punkta trešās daļas d) ii) apakšpunkts
12. panta 3. punkts	13. panta 3. punkts
12.a pants	14. pants
12.b pants	15. pants
13. panta 1. punkta a) apakšpunkts	16. panta 1. punkta a) apakšpunkts
13. panta 1. punkta b) apakšpunkts	16. panta 1. punkta b) apakšpunkts

Direktīva 83/477/EEK	Šī direktīva
13. panta 1. punkta c) i) un ii) apakšpunkts	16. panta 1. punkta c) apakšpunkts
13. panta 1. punkta c) iii) apakšpunkts	16. panta 1. punkta d) apakšpunkts
13. panta 1. punkta c) iv) apakšpunkts	16. panta 1. punkta e) apakšpunkts
13. panta 1. punkta c) v) apakšpunkts	16. panta 1. punkta f) apakšpunkts
13. panta 2. punkts	16. panta 2. punkts
14. panta 1. punkta ievadteikums	17. panta 1. punkta ievadteikums
14. panta 1. punkta pirmais līdz piektais ievilkums	17. panta 1. punkta a) līdz e) apakšpunkts
14. panta 2. punkts	17. panta 2. punkts
15. panta ievadteikums	18. panta 1. punkts
15. panta 1. līdz 4. punkts	18. panta 2. līdz 5. punkts
16. panta ievadteikums	19. panta 1. punkts
16. panta 1. līdz 3. punkts	19. panta 2. līdz 4. punkts
16.a pants	20. pants
17. pants	21. pants
17.a pants	22. pants
18. panta 1. punkts	—
18. panta 2. punkts	23. pants
—	24. pants
—	25. pants
19. pants	26. pants
II pielikums	I pielikums
—	II pielikums
—	III pielikums